

Otsuse jõustamise menetlused - Saksamaa

SISUKORD

- 1 Mida tähendab täitmine tsiviil- ja kaubandusajades?
- 2 Milline asutus või millised asutused on täitmisel pädev/pädevad?
- 3 Mis tingimustel võib välja anda täitedokumendi või teha täitmisotsuse?
  - 3.1 Menetlus
  - 3.2 Peamised tingimused
- 4 Täitemeetmete ese ja laad
  - 4.1 Millist liiki vara suhtes võib täitemeetmeid rakendada?
  - 4.2 Milline on täitemeetmete mõju?
  - 4.3 Milline on selliste meetmete kehtivus?
- 5 Kas sellise meetme kohaldamise otsust on võimalik edasi kaevata?
- 6 Kas täitmisel on piiranguid, eriti seoses võlausaldaja kaitsega, ja ajalisi piiranguid?

1 Mida tähendab täitmine tsiviil- ja kaubandusajades?

Sundtäitmine (*Zwangsvollstreckung*) on menetlus, mida kasutatakse eraõigusliku nõude täitmiseks riikliku sunni abil. Täitmisele pööramise volitused on riigil, kes tegutseb riigivõimu teostamisel oma esindajate kaudu.

Et sundida võlgnikku täitma talle kehtestatud maksekohustust, võtta meetmeid jne, on võimalikud järgmised täitemeetmed:

- kaupade arestimine (*Pfändung*);
- võlgniku omanduses olevate nõuete ja muude varade (eelkõige töötasu) arestimine;
- võlgniku esitatav varade aruanne (*Vermögensauskunft*)
- sunnimeetmed (*Zwangmaßnahmen*), millega tagatakse meetmete võtmine või neist hoidumine;
- sundmüük (*Zwangsversteigerung*);
- pankrotivara haldamine (*Zwangsverwaltung*).

Sundtäitmist reguleeritakse Saksamaal peamiselt tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung, ZPO*) §-ga 704 *et seq* ning sundmüügi ja pankrotivara haldamise seadusega (*Gesetz über die Zwangsversteigerung und Zwangsverwaltung, ZVG*).

Määrust (EL) nr 655/2014, millega reguleeritakse nõuete piiriülest täitmist ELi liikmesriikide vahel, rakendatakse Saksamaal tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-ga 946 *et seq*.

2 Milline asutus või millised asutused on täitmisel pädev/pädevad?

Vt küsimus 3.

3 Mis tingimustel võib välja anda täitedokumendi või teha täitmisotsuse?

3.1 Menetlus

- **Kas täitmisele saab pöörata nii kohtuotsuseid kui ka kohtuväliseid otsuseid?**

Jah. Nende otsuste hulka kuuluvad lõplikud kohtuotsused, mis ei kuulu enam edasikaebamisele või mis on ajutiselt täitmisele pööratavad (tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 704), ajutine arest (*Arrest*) ja ajutised korraldused (*einseitige Verfügungen*, tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-d 929, 936), ja muud tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 794 loetletud täitmisele pööratavad dokumendid, milleks on peale kohtumääruste ka vahekohtus saavutatud kokkulepped (*Vergleiche vor Gütestellen*), advokaatide sõlmitud kokkulepped (*Anwaltsvergleiche*) ja notariaalaktid (*notarielle Urkunden*).

- **Kas täitmisele pööramise loa saamisest tuleb taotleda kohtumäärust?**

Kohtumäärus on vajalik võlgniku nõuete ja muude varade arestimisel, sunnimeetmete puhul, millega tagatakse tegutsemine või tegutsemisest hoidumine, ja kinnisvaraga seotud sundtäitmisel vastavalt avalike enampakkumiste ja pankrotivara haldamise seadusele.

- **Milline kohus on täitmisele pööramise korralduse andmiseks pädev?**

Võlgniku nõuete arestimisel: võlgniku elukoha kohalik kohus (*Amtsgericht*).

Sunnimeetmete puhul, millega tagatakse tegutsemine või tegutsemisest hoidumine: asjakohane esimese astme kohus.

Sundmüügi ja pankrotivara haldamisel: vara asukoha kohalik kohus.

- **Kohtutäituri seisund ja volitused**

Kohtutäitur (*Gerichtsvollzieher*) on liidumaa (*Land*) kohtuametnik, kes kuulub kohaliku kohtu eesistuja haldusjärelevalve alla. Oma täitmisele pööramise kohustustes on ta aga sõltumatu – haldusjärelevalvet ei tohi tema mõjutamiseks kasutada. Kohtutäituri võetud meetmed ja tema koostatud kuluaruanded saab vaidlustada vastuväite esitamisega (*Erinnerung*). Sama kehtib juhul, kui kohtutäitur keeldub korraldust täide viimast. Vastuväite kuulab ära täitmisele pööramise asjus pädev kohus.

Kohtutäitur vastutab kohtuotsuste täitmisele pööramise eest tsiviilajalades vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku raamatule 8. Keskendutakse vallasvaraga seotud täitmisele pööramisele. Seejuures on kohtutäituri põhimõtteliselt õigus lubada võlgnikul osade kaupa maksta ning ta on kohustatud tagama, et täitemenetlus viiakse lõpule õigeaks ajaks ja tulemuslikult. Üks tema peamisi ülesandeid on võtta võlgnikult vastu vandega kinnitatud varade aruanne. Muud pädevusvaldkonnad on järgmised:

- vallas- ja kinnisvara sissenõudmine (väljatõstmine);
- võlgniku vastuseisu ületamine toimingute puhul, mida ta on kohustatud lubama;
- sundtäitmisel nõutavate dokumentide kättetoimetamine poole taotlusel;
- ajutise arestimise korralduste ja ajutiste korralduste täitmisele pööramine (kui see ei ole kohtu ülesanne);
- arestimismääruse täitmisele pööramine, kui varade aruande esitamisest on keeldutud.

- **Kas täitmisele pööramise taotluse peab esitama jurist?**

Kui ei ole kohustuslik kasutada esindajana advokaati, on täitmisele pööramise taotluste asjus tavaliselt pädev kohalik kohus.

Sunnimeetmete puhul, millega tagatakse tegutsemine või tegutsemisest hoidumine, tuleb taotlus esitada asjakohasele esimese astme kohtule, mis võib teatavalte asjaoludel olla kõrgem kohus (piirkonnakohus, *Landgericht*), kus põhimõtteliselt on nõutav kasutada esindajana advokaati.

Täitemeetmete kulud

Seadusega nähakse ette erinevad täitmisele pööramise viisid olenevalt tagatavast nõudest. Erinevate täitemeetmetega kaasnevad erinevad kulud.

- **a. Varade arestimine**

Kui teatud rahasumma maksmise õigust on tunnustatud, saab võlausaldaja paluda kohtutäituri makse täitmisele pöörata. Kohtutäituri kulude seadusele (*Gerichtsvollzieherkostengesetz*, GvKostG) lisatud tasutabeli (*Kostenverzeichnis*, KV) punkti 205 kohaselt tuleb selle eest, et kohtutäitur arestib võlgniku vallasvara, maksta tasu 26 eurot. Arestitud kaupade müümise, avaliku enampakkumise (mis võib toimuda kohapeal või interneti teel avalikkusele juurdepääsetava enampakkumisplatvormi kaudu) või mõnel muul viisil realiseerimise korral tuleb maksta tasu veel 52 eurot vastavalt tasutabeli punktile 300. Kui kohtutäituri koostatud aruandest nähtub, et ametliku toimingu täideviimiseks kulus üle kolme tunni, tuleb vastavalt tabeli punktile 500 maksta ka

lisatunnitasu. Lisatunnitasu on 20 eurot iga järgmise tunni või selle osa eest. Peale selle on olemas kohtutäituri kulud, eelkõige sõidukulud (tasutabeli punkt 711).

- **b. Võlgniku nõuete arestimine**

Rahasumma maksmise korralduse tagamiseks saab esitada kohtule ka taotluse arestida võlgniku nõue (nt töötasu makse) ja määrata see võlausaldajale, nii et maksed arvatakse võlast maha ((*zur Einziehung*, „sissenõudmiseks“), või määrata see võlausaldajalt võlgniku vastu esitatud nõude tasaarvestamiseks (*an Zahlungs statt*, „makse asemel“) (tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-d 829 ja 835). Üldjuhul taotletakse nõude arestimist ja määramist ühekorraga ning need kombineeritakse arestimise ja määramise otsuses. Kohtukulude seadusele (*Gerichtskostenengesetz*, GKG) lisatud tasutabeli punkti 2111 kohaselt tuleb taotluse menetlemise tasu maksta vaid 20 eurot. Kulud, sealhulgas kohtuotsuse kättetoimetamise kulud tuleb tasuda eraldi vastavalt sama tasutabeli osale 9.

- **c. Varade aruande vastuvõtmine**

Kohtutäituri kulude seadusele lisatud tasutabeli punkti 260 kohaselt tuleb kohtutäiturile maksta varade aruande vastuvõtmise eest tasu 33 eurot.

- **d. Täitmisele pööramine kinnisvara puhul**

Sundtäitmine võlgniku kinnisvara puhul tähendab kas hüpoteegi seadmist kinnistusraamatus, vara sundmüüki või selle haldamist pankrotivarana.

Et seada nõude tagamiseks kinnistusraamatus hüpoteek, tuleb kohtu- ja notarikulude seadusele (*Gerichts- und Notarkostengesetz* – GNotKG) lisatud tasutabeli punkti 14121 kohaselt maksta tasu, mille määr on 1% tagatava nõude väärtusest (seaduse § 53 lõige 1). Väärtusega kuni 3 miljonit eurot seotud tasude tabel on esitatud lisa 1.

Sundmüügi ja pankrotivara haldamise seaduse kohaste menetluste kohtukulud on kindlaks määratud kohtukulude seadusele lisatud tasutabeli 2. osa 2. jao 1. ja 2. jaotises. Maa sundmüügi korralduse taotlust või menetluste liitmise taotlust käsitleva otsuse eest tuleb maksta tasu 100 eurot. Samuti on olemas tasu menetluse enda eest, vähemalt ühe enampakkumise korraldamise eest, müügi lõpuleviimise eest ja tulude jaotamise eest. Iga sellise tasu määr on 0,5%. Menetlustasud ning enampakkumise korraldamise tasud määratakse kindlaks vara väärtuse alusel, mida täitekohus on aktsepteerinud (turuväärtus, kohtukulude seaduse § 54 lõige 1). Müügi lõpuleviimise ja tulude jaotamise tasud määratakse kindlaks eduka pakkumise põhjal, millest on maha arvatud intressid ja millele on lisatud kõikide olemasolevate õiguste väärtus vastavalt enampakkumise tingimustele (kohtukulude seaduse § 54 lõiked 2 ja 3). Väärtusega kuni 500 000 eurot seotud tasude tabel on esitatud lisa 2. Kohtukulude seadusele lisatud tasutabeli osa 9 kohaselt makstakse lisaks tasudele eraldi veel menetluses tekkinud kulude eest. Nendeks on kulud, mis tuleb tasuda vara turuväärtuse eksperdi hinnangu eest vastavalt kohtulõivude ja -hüvitiste seadusele (*Justizvergütungs und entschädigungsgesetz*, JVEG) (kohtukulude seadusele lisatud tasutabeli punkt 9005).

Pankrotivara haldamise korralduse taotlust või menetluste liitmise taotlust käsitleva otsuse eest tuleb maksta tasu 100 eurot. Pankrotivara haldamise enese eest tuleb maksta aastatasu määraga 0,5%, selle miinimumsumma on kokku 120 eurot ning esimesel ja viimasel kalendriaastal vähemalt 60 eurot. Tasu suurus määratakse kindlaks pankrotivara haldamisel laekunud kogutulu alusel (kohtukulude seaduse § 55).

- **e. Sissenõudmis- ja sunnimeetmed, millega tagatakse tegutsemine, tegutsemise lubamine või tegutsemisest hoidumine**

Kui võlgnikult nõutakse vallasvara loovutamist, peab kohtutäitur vara võlgnikult sisse nõudma ja võlausaldajale üle andma. Kohtutäituri kulude seadusele lisatud tasutabeli punkti 221 kohaselt tuleb selle ametliku toiminguga eest maksta kohtutäiturile tasu 26 eurot. Kui kohtutäituri koostatud aruandest nähtub, et ametliku toiminguga täideviimiseks kulus üle kolme tunni, tuleb peale selle tasu maksta ka lisatunnitasu. Lisatunnitasu on 20 eurot iga järgmise tunni või selle osa eest.

Kui võlgnikult nõutakse kinnisvara loovutamist, peab kohtutäitur omandiõiguse võlgnikult üle võtma ja võlausaldajale üle andma (väljatõstmise). Kohtutäituri kulude seadusele lisatud tasutabeli punkti 240 kohaselt tuleb selle eest maksta tasu 98 eurot. Vastavalt tasutabeli punktile 500 tuleb ka siin maksta lisatunnitasu 20 eurot iga järgmise tunni või selle osa eest, kui ametliku toiminguga täideviimiseks kulub üle kolme tunni. Lisaks tuleb tasuda kohtutäituri kulud, sealhulgas kolmandate isikute osutatud vajalike teenuste, näiteks kolimise või lukksepatteenuste kulud.

Kohtumenetluses, millega sunnitakse tegutsema (ükskõik kas seda saab teha üksnes võlgnik või tema asemel mõni muu isik), lubatakse tegutseda või hoidutakse tegutsemast, tuleb iga juhtumi puhul maksta kohtukulude seadusele lisatud tasutabeli punkti 2111 kohaselt kohtulõivu kuni 20 eurot.

3.2 Peamised tingimused

Võlausaldajal peab olema tema nõuet tõendav täitmisele pööratav dokument. See võib olla lõplik kohtuotsus, mis ei kuulu enam edasikaebamisele või on ajutiselt täitmisele pööratav (tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 704) või üks tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 794 loetletud dokument (nt kohtulik kokkulepe (*gerichtlicher Vergleich*), täitekorraldus (*Vollstreckungsbescheid*) või notariaalakt). Üldjuhul peab see dokument sisaldama kohtu kinnitust selle täitmisele pööratavuse kohta (*Vollstreckungsklausel*) ja see tuleb võlgnikule kätte toimetada. Kohtu kinnitust täitmisele pööratavuse kohta nõutakse täitekorralduste, ajutiste arestimiskorralduste ja ajutiste korralduste puhul vaid erandjuhul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 796, § 929 lõige 1, § 936).

4 Täitemeetmete ese ja laad

4.1 Millist liiki vara suhtes võib täitemeetmeid rakendada?

Täitmisele pööramist võidakse rakendada võlgniku vallasvara, nõuete ja muude omandiõiguste ning kinnisvara suhtes.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 811 täpsustatakse, millist vallasvara ei saa arestida. Selle eesmärk on võimaldada võlgnikule ja tema leibkonnale minimaalselt vajalik isiklikuks või kutsealaseks kasutuseks.

Samuti kohaldatakse arestimispiiranguid võlgniku teenitava sissetuleku suhtes. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-des 850 *et seq.* sätestatakse kindel summa, mida ei saa arestida seepärast, et võlgnik vajab seda enda toimetulekuks. Kreditsaldot saab kaitsta arestimisest vabastatud kontol (*Pfändungsschutzkonto*, tsiviilkohtuseadustiku § 850k). Sellisel kontol hoitakse teatavaid arestimisest vabastatud summasid, olenemata kreditsaldo päritolust.

4.2 Milline on täitemeetmete mõju?

- **Võlgnik**

Võlgniku vallasvara suhtes teostataval täitmisele pööramisel vara arestitakse ja realiseeritakse. Võlgniku nõuded ja õigused kolmandate isikute suhtes arestitakse täitekohtu korraldusega. Mõlemal juhul on arestimine ametlik toiming, mille tulemusel arestitud ese konfiskeeritakse. Lisaks muudele tagajärgedele kaotab võlgnik konfiskeerimisel kontrolli eseme üle.

- **Kolmandad isikud**

Kui kohtutäitur on arestinud vallasvara, mis ei kuulu võlgnikule, vaid kolmandale isikule, saab kolmas isik esitada oma vara arestimise kohta kolmanda isiku vastuväite (*Drittwiderrspruchsklage*).

Kui võlgniku nõuded kolmanda isiku vastu arestitakse ja loovutatakse, ei saa kolmas isik enam võlgnikule maksta. Ta saab nõude eest, mis on võlgniku võla tasaarvestamiseks määratud võlausaldajale, maksta üksnes võlausaldajale, ning see vabastab ta enda võlast. Kui kolmas isik rikub seda kohustust, võidakse tema vastu esitada kahjunõue.

4.3 Milline on selliste meetmete kehtivus?

Vastavalt tsiviilseadustiku (BGB) §-le 197 on nõuete, mis ei kuulu edasikaebamisele, ja täitmisele pööratavate kokkulepete või dokumentide kohaste nõuete kehtivusaeg piiratud 30 aastaga. Võlausaldaja saab täitemenetlust alustada igal hetkel selle aja jooksul.

5 Kas sellise meetme kohaldamise otsust on võimalik edasi kaevata?

Saksa õiguses ei ole erimenetlust täitmisele pööratavaks kuulutamiseks.

Võlgnik saab vaidlustada meetmed, mida kasutatakse täitemenetluses tema vastu. Ta saab esitada vastuväite (*Erinnerung*) täitmisele pööramise viisi vastu. Kui menetluses ei ole olnud ärakuulamist, saab ta menetluses tehtud otsuse kohta esitada viivitamata kaebuse (*Beschwerde*). See tuleb esitada kahe nädala jooksul kohtule, kelle otsuse kohta vastuväide esitatakse ja kes saab enda otsuse tagasi pöörata, või apellatsioonikohtuks olevale piirkonnakohtule.

Selle õiguskaitsevahendi rakendamisel ei ole viivitamatut mõju algatatud täitemenetluse jätkumisele; samuti ei ole sellel peatavat mõju.

6 Kas täitmisel on piiranguid, eriti seoses võlausaldaja kaitsega, ja ajalisi piiranguid?

Vt küsimus 4.

Lisa 1.

Firmaväärtus kuni ... eurot	Tasu Tabel B ...eurot	Firmaväärtus kuni ... eurot	Tasu Tabel B ...eurot	Firmaväärtus kuni ... eurot	Tasu Tabel B ...eurot
--------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

500	15,00	200 000	435,00	1 550 000	2615,00
1000	19,00	230 000	485,00	1 600 000	2695,00
1500	23,00	260 000	535,00	1 650 000	2775,00
2000	27,00	290 000	585,00	1 700 000	2855,00
3000	33,00	320 000	635,00	1 750 000	2935,00
4000	39,00	350 000	685,00	1 800 000	3015,00
5000	45,00	380 000	735,00	1 850 000	3095,00
6000	51,00	410 000	785,00	1 900 000	3175,00
7000	57,00	440 000	835,00	1 950 000	3255,00
8000	63,00	470 000	885,00	2 000 000	3335,00
9000	69,00	500 000	935,00	2 050 000	3415,00
10 000	75,00	550 000	1015,00	2 100 000	3495,00
13 000	83,00	600 000	1095,00	2 150 000	3575,00
16 000	91,00	650 000	1175,00	2 200 000	3655,00
19 000	99,00	700 000	1255,00	2 250 000	3735,00
22 000	107,00	750 000	1335,00	2 300 000	3815,00
25 000	115,00	800 000	1415,00	2 350 000	3895,00
30 000	125,00	850 000	1495,00	2 400 000	3975,00
35 000	135,00	900 000	1575,00	2 450 000	4055,00
40 000	145,00	950 000	1655,00	2 500 000	4135,00
45 000	155,00	1 000 000	1735,00	2 550 000	4215,00
50 000	165,00	1 050 000	1815,00	2 600 000	4295,00
65 000	192,00	1 100 000	1895,00	2 650 000	4375,00
80 000	219,00	1 150 000	1975,00	2 700 000	4455,00
95 000	246,00	1 200 000	2055,00	2 750 000	4535,00
110 000	273,00	1 250 000	2135,00	2 800 000	4615,00
125 000	300,00	1 300 000	2215,00	2 850 000	4695,00
140 000	327,00	1 350 000	2295,00	2 900 000	4775,00
155 000	354,00	1 400 000	2375,00	2 950 000	4855,00
170 000	381,00	1 450 000	2455,00	3 000 000	4935,00
185 000	408,00	1 500 000	2535,00		

Lisa 2

Nõutav summa kuni ... eurot	Tasu ... eurot	Nõutav summa kuni ... eurot	Tasu ... eurot
500	35,00	50 000	546,00

1000	53,00	65 000	666,00
1500	71,00	80 000	786,00
2000	89,00	95 000	906,00
3000	108,00	110 000	1026,00
4000	127,00	125 000	1146,00
5000	146,00	140 000	1266,00
6000	165,00	155 000	1386,00
7000	184,00	170 000	1506,00
8000	203,00	185 000	1626,00
9000	222,00	200 000	1746,00
10 000	241,00	230 000	1925,00
13 000	267,00	260 000	2104,00
16 000	293,00	290 000	2283,00
19 000	319,00	320 000	2462,00
22 000	345,00	350 000	2641,00
25 000	371,00	380 000	2820,00
30 000	406,00	410 000	2999,00
35 000	441,00	440 000	3178,00
40 000	476,00	470 000	3357,00
45 000	511,00	500 000	3536,00

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 25/01/2018